

آموز تَقْوَا و توسعة

در سیستم های انسانی

(نگرشی نوین)

تألیف:

دکتر نظام الدین فقیه

استاد دانشگاه شیراز

انتشارات نوید شیراز

بسم الله الرحمن الرحيم

فقیه، نظام‌الدین

رموز تحول و توسعه در سیستم‌های انسانی (نگرشی نوین) / تألیف نظام‌الدین فقیه. - شیراز نوید شیراز، ۱۳۸۳.
۱۳۳ ص. مصور، جدول، نمودار.

ISBN 964-358-265-5

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیفا.

Nezameddin Faghih. A

ص.ع. به انگلیسی:

modern cryptography of change & development in human systems.

کتابنامه.

۱. رفتار آشوبناک در سیستم‌ها. ۲. برخالها. ۳. برخورد (روانشناسی) -- مدیریت.

۲. مدیریت.

الف. عنوان

Q۱۷۲/۵/۷ ۷۷۳

۰۰۲/۸۵۷

۸۲-۱۹۸۳۲

کتابخانه ملی ایران

انتشارات نوید شیراز

رموز تحول و توسعه در سیستم‌های انسانی (نگرشی نوین)

تألیف: دکتر نظام‌الدین فقیه

□ حروف نگار: اکرمی □ لیتوگرافی: واصف □ چاپ: ستاره □ تیراژ: ۲۰۰۰ جلد

□ چاپ اول ۱۳۸۳ □ حق چاپ محفوظ

ناشر: انتشارات نوید شیراز

دفتر شیراز - تلفن / نمابر: ۲۲۲۶۶۶۲ (۰۷۱۱) □ صندوق پستی ۷۱۳۶۵/۶۶۶

دفتر تهران - تلفن / نمابر: ۸۹۰۵۹۳۵ (۰۲۱)

پست الکترونیکی: E-mail navid-publication @ yahoo.com

ISBN 964-358-265-5

شابک: ۹۶۴-۳۵۸-۲۶۵-۵

یکی در جزو و کلّ گفت این سخن باز
یکی کرد از قدیم و محدث آغاز
کسی را کاندرین معنی است حیران
ضرورت می‌شود دانستن آن
تفکر رفتن از باطل سوی حق
به جزو اندر بدیدن کلّ مطلق
حکیمان کاندرین کردند تصنیف
چنین گفتند در هنگام تعریف
ز ترتیب تصوّره‌ای معلوم
شود تصدیق نامفهوم مفهوم

«گلشن راز شبیری»

پیشگفتار

ستر پنهاست اندر زیر و بم فاش اگر گویم جهان برهم زخم
آنچه نی می گوید اندر این دو باب گر بگویم من جهان گردد خراب
با لب دمساز خود گر جفتمی همچو نی من گفتمی ها گفتمی

«مثنوی مولوی»

این کتاب مشتمل است بر دو باب: یکی نظریه آشوب در گشایش رموز تحول، دگرگونی و توسعه در سیستم های انسانی؛ و دیگری نظریه فراکتال، در گشایش رموز رشد، توسعه و تحول در سیستم های سازمانمند و بفرنج، که بالاخص سیستم های انسانی (روانی، اجتماعی، اقتصادی، سازمانی، مدیریتی، رفتاری، تاریخی، فرهنگی، فلسفی، شناختی، زیستی...) یا هرگونه سیستم بازتولید، از این قبیل اند.

پدیده‌های تحوّل و توسعه در سیستم‌های بازتولید نیز، همچون نظریه‌های آشوب (کَیْس) و برخه (فراکتال) دو روی یک سکه‌اند و توأمان با هم، درک و فهم بهتری از واقعیت حاصل می‌دارند.

سیستم‌های انسانی که سیستم‌هایی غالباً بازتولید و به غایت پیچیده، غیر خطی و پراعوجاج هستند، ریاضیات و زبان خاص خود را می‌طلبند که ویژه تفهیم، تبیین و تحلیل سیستم‌های بغرنج باشد و به طور اخص، درک رمز و رازهای چگونگی وقوع رشد، توسعه و تحوّل را در این‌گونه سیستم‌ها، امکان‌پذیر کند. در این ارتباط، می‌توان گفت که دانش امروزی، سکه‌ای جدید زده و زبانی نوپا پدید آورده است تا به تبیینی نوین از پدیده‌های پیچیده و بغرنج پردازد و به رمزگشایی‌های بی‌سابقه دست یازد. نظریه‌های آشوب و فراکتال به مثابه دو روی این سکه، همچون شاخه‌ای رویان و بالنده در مرزهای پویای دانش، جایگاهی وسیع و رفیع در رشته‌های گوناگون علمی، خصوصاً هر جا که مفاهیم تحوّل و توسعه در سیستم‌های بازتولید مطرح باشند، احراز نموده است. آنگاه که فرآیند توسعه در گذر زمان مطرح باشد، نظریه آشوب پای در عرصه تحلیل می‌نهد و هنگامی که شکل و شمایل ساختاری رشد و تحوّل، در فرآیندهای آشوبناک مد نظر قرار گیرد، هندسه فراکتالی رخ می‌نماید و این، در حقیقت، مطمح هندسه‌ای است که ساختارهای آن به آشوب نظم می‌بخشد. چنان‌که گفته شد، این کتاب، دو روی سکه تحوّل و توسعه را دو باب و هر روی را در یک باب، به مطالعه می‌سپارد. باب اوّل به مطالعه و تحلیل در نظریه آشوب برای نظریه‌پردازی درباره چگونگی وقوع تحولات در سیستم‌های انسانی و درک رمز و رازهای بروز دگرگونی در این‌گونه سیستم‌ها می‌پردازد؛ و باب دوم، نظریه فراکتال

را در گشایش رموز رشد، توسعه و تحول در سیستم‌های انسانی، به مثابه سیستم‌های سازمانمند، بغرنج، برخوردار از اوصاف حیاتی و خصلت‌های رشد و توسعه، مورد مطالعه و بررسی قرار می‌دهد. در آغاز هر باب خلاصه مطالب آن باب و در پایان نیز، منابع، مآخذ و مستندات، برای استفاده بیشتر خواننده ارائه می‌گردد. امید است، مطالب ارائه شده، پژوهشگران و علاقمندان را در زمینه موضوعات و مباحث مربوط به تحول و توسعه، مفید و سودمند افتد و نگرشی نوین را در این مقولات برانگیزد.

نظام‌الدین فقیه

استاد دانشگاه شیراز

فهرست

عنوان	صفحه
باب اول:	
نظریه آشوب در گشایش رموز تحول، دگرگونی و توسعه در سیستم‌های انسانی...	۱۱
اشاره...	۱۵
سرآغاز...	۱۷
نظریه آشوب...	۱۹
الگوی بازتولید در بوم‌شناسی...	۲۴
بازتولید خودکارها (اتوماتا)...	۳۸
مدارهای بازتولید خودکارها...	۴۲
ناپایداری و آشوب در مدارهای بازتولید...	۴۶
آشوب در بازتولید چند بعدی (چند متغیره) و رباینده شکفت...	۴۸
بازتولید با متغیر مجازی...	۵۱
معیارهای آشوب و ناپایداری در سیستم‌های بازتولید...	۵۷

آشوب و تحوّل در سیستم‌های مدیریت: تمثیلی از سیستم‌های انسانی...	۶۱
تحوّل در سیستم‌های انسانی به مثابه ساختارهای ائتلافی.....	۶۵
مدیریت آشوب و تحوّل: تمثیلی از مهار ناپایداری در.....	۷۱
منابع و یادداشت‌های باب اوّل.....	۷۴

باب دوم:

نظریه فراکتال در گشایش رموز رشد، توسعه و تحوّل در سیستم‌های انسانی، به مثابه سیستم‌های سازمانمند و بفرنج.....	۹۱
اشاره.....	۹۵
سرآغاز.....	۹۷
نظریه فراکتال: رشد و توسعه در سیستم‌های بازتولید.....	۱۰۰
«خودهمانندی» و «خودخویشی» در رشد و توسعه.....	۱۱۰
تحوّل، رشد و توسعه فراکتالی.....	۱۱۸
پایان سخن.....	۱۳۱
منابع و یادداشت‌های باب دوم.....	۱۳۲